Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Departament Edukacji Włączającej

DEW-WWRKS.053.2.2026.EG
Warszawa, 05 listopada 2026 r.

[redacted]

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na petycję z 27 sierpnia 2026 r., przekazaną do Ministerstwa Edukacji Narodowej przez Pana Marcina Skrzypka, Wicedyrektora Biura Komunikacji Społecznej Kancelarii Sejmu RP, uprzejmie informuję.

Zgodnie z art. 68 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe[1] dyrektor szkoły jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami, decyduje m.in. w sprawach zatrudniania i zwalniania nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.

Dyrektor szkoły decyduje także o sposobie zabezpieczenia potrzeb uczniów, jak również odpowiada za właściwą organizację kształcenia specjalnego oraz realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu[2].

Czas pracy nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej, zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć, nie może przekraczać 40 godzin na tydzień[3].

W ramach czasu pracy oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel obowiązany jest realizować:

1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w art. 42 ust. 3 lub ustalonym na podstawie ust. 4a albo ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela (tzw. pensum);
2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów;
3) zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Realizacja przez nauczyciela tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, tzw. pensum, stanowi jedno z zadań, do których jest zobowiązany nauczyciel w ramach 40-godzinnego tygodnia pracy. Pozostałe zadania

[1] Dz. U. z 2026 r. poz. 820, z późn.zm.
[2] Art. 68 ust. 1 pkt 10 ustawy - Prawo oświatowe.
[3] Art. 42 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2026 r. poz. 515, z późn. zm.).

telefon: +48 22 34 74 228
adres email: sekretariat.dew@men.gov.pl
gov.pl/edukacja

al. J.Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

nauczyciela poza pensum, wynikają z zadań statutowych (w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów), a także dotyczą zajęć i czynności związanych z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć większości nauczycieli został określony w art. 42 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela. Ponadto, zgodnie z przepisami art. 42 ust. 7 pkt 3 ww. ustawy, organ prowadzący szkołę został upoważniony do określania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla określonych grup nauczycieli. Wymiar pensum na danym stanowisku uwzględnia zatem czasowy rozkład zadań, do których jest zobowiązany nauczyciel w ramach 40-godzinnego tygodnia pracy.

Nauczyciele nauczający przedmiotów w szkołach mają określone pensum w wymiarze 18 godzin, a nauczyciele posiadający kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej, zatrudniani dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym – 20 godzin tygodniowo. Wyższy wymiar pensum tych nauczycieli w porównaniu do pensum nauczycieli nauczających przedmiotów w szkołach został ustalony z uwagi na charakter zadań realizowanych w ramach czasu pracy na tym stanowisku.

Odnosząc się do zarzutu, iż nauczyciel zatrudniony dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym otrzymuje takie samo wynagrodzenie jak nauczyciel nauczający przedmiotu w szkole, wyjaśniam, że nauczyciele otrzymują wynagrodzenie za realizację wszystkich zadań realizowanych w ramach 40-godzinnego tygodnia pracy, a nie tylko za realizację pensum.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela wynagrodzenie nauczycieli, z zastrzeżeniem art. 32, składa się z:

1) wynagrodzenia zasadniczego;
2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy oraz za warunki pracy;
3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;
4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, świadczenia, o którym mowa w art. 53a, i dodatku, o którym mowa w art. 54 ust. 5.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela, wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela uzależniona jest od stopnia awansu zawodowego, posiadanych kwalifikacji oraz wymiaru zajęć obowiązkowych, a wysokość dodatków odpowiednio od okresu zatrudnienia, jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć, powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji oraz trudnych lub uciążliwych warunków pracy.

Minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli nie są uzależnione od zajmowanego przez nauczyciela stanowiska. Charakter pracy na danym stanowisku został uwzględniony przy różnicowaniu wymiaru pensum nauczycieli, natomiast wynagrodzenie zasadnicze przysługuje za realizację wszystkich zadań w ramach stosunku pracy.

Ponadto dyrektor szkoły posiada instrument płacowy pozwalający docenić finansowo szczególne zaangażowanie nauczyciela w pracę. Takim elementem systemu wynagradzania jest dodatek motywacyjny, który przyznawany jest w zależności od oceny zaangażowania nauczyciela w realizację obowiązków służbowych.

Zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy[4] do ogólnych warunków przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego należą:

1) osiągnięcia w realizowanym procesie dydaktycznym;
2) osiągnięcia wychowawczo-opiekuńcze;
3) wprowadzanie innowacji pedagogicznych, skutkujących efektami w procesie kształcenia i wychowania;
4) zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela;
5) szczególnie efektywne wypełnianie zadań i obowiązków związanych z powierzonym stanowiskiem;
6) realizowanie w szkole zadań edukacyjnych, wynikających z przyjętych przez organ prowadzący priorytetów w realizowanej lokalnej polityce oświatowej.

Wysokość dodatku motywacyjnego oraz szczegółowe warunki jego przyznawania określa, w drodze regulaminu, organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego.

Kształcenie specjalne organizuje się na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanego przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej i polega ono m.in. na:

- dostosowaniu programu wychowania przedszkolnego lub programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego na podstawie opracowanego dla ucznia indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET), uwzględniającego wnioski z wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU) oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego,
- możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej, adekwatnie do rozpoznanych potrzeb dziecka/ucznia.

W orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego zespół orzekający określa sposób wsparcia ucznia, uwzględniając jego potencjał rozwojowy i mocne strony, a także, jeżeli jest taka potrzeba, formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej zapewnianej przez jednostkę systemu oświaty.

[4] Dz. U. z 2024 r. poz. 755, z późn. zm.

W przypadku ucznia z niepełnosprawnością zespół orzekający w orzeczeniu zaleca również rodzaje zajęć rewalidacyjnych.

Specyfika zajęć rewalidacyjnych wymaga pracy dostosowanej do indywidualnych potrzeb i możliwości oraz poziomu funkcjonowania konkretnego ucznia.

Uczniowie z niepełnosprawnościami mają prawo do otrzymywania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i placówkach systemu oświaty oraz dostosowania procesu kształcenia do ich indywidulanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Jest to obowiązek znajdujący się po stronie szkół[5].

Pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielają nie tylko nauczyciele specjaliści, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, pedagodzy specjalni, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni, ale także nauczyciele czy wychowawcy grup wychowawczych.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole udzielana jest m.in. w formie zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym[6]. Z uwagi na charakter tych zajęć w przepisach określono maksymalną liczbę uczniów[7], którzy mogą zostać połączeni w grupę.

W szkołach integracyjnych oraz ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi – zatrudnia się dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej (nauczyciele wspomagający) w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego[8].

W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, objętego kształceniem specjalnym w szkole ogólnodostępnej, obligatoryjnie zatrudnia się dodatkowo:

- nauczyciela posiadającego kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia ucznia niepełnosprawnego lub
- specjalistę lub
- pomoc nauczyciela,

z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego[9].

[5] Szczegółowe rozwiązania w powyższym zakresie uregulowane są w przepisach ww. ustawy — Prawo oświatowe, ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881) oraz ustawy Karta Nauczyciela.
[6] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798).
[7] §8 - §11 ww. rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
[8] § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309).
[9] §7 ust. 2 ww. rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Za zgodą organu prowadzącego, ww. osoby mogą być także zatrudnione w przypadku organizacji kształcenia specjalnego dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na inne niepełnosprawności[10].

Podstawą do zatrudnienia jednej z ww. osób, powinno być rzetelne i trafne rozpoznanie w tym zakresie, dokonane przez zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących z tym uczniem zajęcia[11], na podstawie WOPFU - we współpracy z rodzicami. Ocena ta, jest podstawą opracowania IPET i powinna również uwzględniać zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia, a przyjęte w IPET ustalenia powinny gwarantować ich pełną realizację.

Dyrektor szkoły, uwzględniając indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, wyznacza zajęcia edukacyjne oraz zintegrowane działania i zajęcia, określone w IPET, realizowane wspólnie z innymi nauczycielami przez nauczycieli dodatkowo zatrudnionych lub w których ci nauczyciele uczestniczą oraz wyznacza zadania realizowane przez specjalistów i pomoc nauczyciela dodatkowo zatrudnionych.

Szanowny Panie uprzejmie informuję, że zadaniem nauczyciela współorganizującego kształcenie nie jest jedynie obserwacja pracy ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i pomaganie mu w zrozumieniu treści przekazywanych przez nauczyciela przedmiotowego.

Ww. nauczyciele w szczególności obowiązani są realizować zadania określone w § 7 ust. 7 rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Ministerstwo Edukacji Narodowej prowadzi szereg działań mających na celu poprawę jakości dostępnej edukacji i wsparcia dzieci oraz uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Działania te mają na celu m.in.:

- rozwijanie świadomości rozumienia założeń dostępnej edukacji oraz wiedzy i umiejętności w zakresie realizacji tych założeń w praktyce,
- przygotowanie kadr do pracy w oddziałach zróżnicowanych pod względem potrzeb edukacyjnych uczniów, uwzględniające w szczególności potrzeby wynikające z niepełnosprawności,
- rozwój zasobów dla dostępnej edukacji: standardy zatrudniania nauczycieli specjalistów, adaptacje podręczników dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe, poradniki, narzędzia diagnostyczne i materiały do pracy postdiagnostycznej,
- przygotowanie nowych rozwiązań merytoryczno-organizacyjnych w oparciu o standardy pracy uwzględniające współczesną wiedzę naukową i przykłady praktyki o potwierdzonej skuteczności oraz pilotaże, w tym rozwój poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

[10] 7 ust. 3 ww. rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
[11] § 6 ust. 4 ww. rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Wszelkie zapytania lub wątpliwości dotyczące stosowania powszechnie obowiązujących przepisów prawa oświatowego można kierować do wizytatorów ds. edukacji włączającej wyznaczonych we wszystkich kuratoriach oświaty[12].

Nieprawidłowości dotyczące pracy jednostki systemu oświaty należy kierować do właściwego terytorialnie kuratora oświaty, sprawującego bezpośredni nadzór pedagogiczny nad szkołami w danym województwie[13].

Z wyrazami szacunku

Alina Sarnecka
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/

[12] https://ore.edu.pl/2024/10/wizytatorzy-ds-edukacji-wlaczajacej-2/
[13] https://bipkuratorium.e-wojewoda.pl/pl/c/kontakt.html

telefon: +48 22 34 74 228
adres email: sekretariat.dew@men.gov.pl
gov.pl/edukacja

al. J.Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa